HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

מנעלים הפוכים. פיהן למטה ולאי של נכרי הם והפכו כדי שלא יכיר הרוחה: **מקום מנעלים הפוכים.** ניכר מקום הפיכתן בעפר שתחת המטה לשון מורי. לשון אחר מקום מנעלים מלא הפוך שבא ומצא את מנעליה במקום שהוא רגיל לתת שלו ולאי נכרי בא לכאן ושם מנעליו במקום שלה ושלה במקום בעל ורלאשון עיקר דא"כ הפוך מיבעי ליה: **והלכתא כוותיה דרב.** דאמר אין מחזיקין קלא אלא בעדים: **דפסיק.** שילא קול אחר לומר שקר הוא הלעז: **דומי מפא.** משודי העיר. ג"א דומי דלא ידעי ולאי אלא אמרי בדמי לשון מורי: **משום נדר לא יחזיר.** וטעמא מפרש התם בהשולח גטו שאם אתה אומר יחזיר שמא תלך זו אצל חכם לאחר שיסת ויתיר לה נדרה ויאמר המגרש אילו הייתי יודע שיש היתר לנדר שנדרה אם היו נותנים לי מאה מנה לא הייתי מגרשה שהיתה חביבה עלי ביותר ומצא זה מבטל גיטו למפרע ועוקרו ובינה מן השני ממזרים לפיכך אומרים לו מתחלה הוי יודע שהמוציא את אשתו משום נדר שנדרה לא יחזיר עולמית ואם היא חביבה עליך לא ובקש היתר לנדרה ואי מגרש לה מהשתא ולאי שנואה היא עליו ואו לא מצי עקר (לה) גיטה בדברי שקר: **ומשום שם רע.** שילא עליה לא יחזיר כדפרישית טעמא שמא תנשא לאחר וילא קול על הלעז הראשון ששקר היה ויתחרט המגרש ויאמר אילו הייתי יודע שכן הוא כו': **כגון מהו שיוליד.** אם החזירה מהו שנכופנו להוליד: **פגיעת הנטען כו'.** והתם גמי מפקיעה מבעלה דכיון דהוליאה משום שם רע גילה דעתו שהקול אמת ונאסרה לו כי היכי דאמרינן לה הכא משום שהחזיק זה הקול כשכנסה: **הכא הוליאוה.** ב"ד שבאו עדי טומאה ואסורה לבועל מה"ת: **הכא הוליאה.** ואלי אלא יחזיר דרבנן הוא: **ורבה בר נחמן מפני מי הוליאה הכא.** אלא עדים הלכך לא אסורה לבועל אלא משום לזות שפתים מדרבנן ואפ"ה קתני יוליא: **ואלבי מי דמי הכא בעל.** החזירה ואין דבר זה מגונה הוא: **אי"ל שפיר דמי להדדי.** דהכא והכא מדרבנן הוא: **ולא היא הכא.** הוא כשכנס בועל אלומי אלמיה לקול הראשון שאמת היה הלעז אבל הכא כשהחזירה בעל בטולי בטליה לקלא דאמרינן מדהחזירה קיים ליה בקלא חזר ובדק בקול ראשון של שם רע ומצא שאינו: **מתני' המגיא גט ממדינת הים.** צריך שיאמר בפני נכתב ובפני נחתם וטעמא מפרש בגיטין (דף ב.) לפי שאין בקיאים לשמה: **לא ישא את אשתו.** הואיל ואדיבוריה סמכינן: **מה הרגתיו הרגנוהו לא ישא אשתו.** הואיל ועל עדותו היא נשאת איכא לזות שפתים שמא עיניו נתן בה והעיד שקר. אבל לאחר תנשא דאשה נשאת בעד אחד[ה]: **ר' יהודה אומר הרגתיו לא תנשא אשתו.** אפי' לאחר על פיו לפי שהוא משיס עצמו רשע והתורה אמרה אל תשת רשע עד: **הרגנוהו תנשא אשתו.** לאחר ובגמרא[ו] בעי טעמא: **גמ' אבל מארץ ישראל.** המגיא גט מארץ ישראל אין צריך לומר בפני נכתב ובפני נחתם: **והא מה דלא עילויה סמכינן.** דכי אמר מת בעל הא דשרו רבנן לאינסובי לאחר לא עליה סמכינן: **דאמר מר.** בפרק האשה רבה (לקמן דף לג.) היינו טעמא דעד אחד נאמן להשיא אשה משום דהיא גופה דייקא עד שיודעת שמת ולאי ואחר כך נשאת: **מה בין גט למיתה.** בהמגיא[ז] (וכן לקמן דף קיז.) תנן אף הנשים שאינן נאמנות לומר מת בעלה כגון חמותה ויבמתה וצרתה ובת בעלה נאמנות להגיא גיטה ואף על פי שצריכות לומר בפני נכתב ובפני נחתם ומה בין גט למיתה אלא שהכתב מוכיח ולאו עלה סמכינן כל כך: **פלוני רבעני נאונסי כו' להורגו.** את הרובע: גזלן

מנעלים הפוכים תחת המטה אמר רבי הואיל ומכוער הדבר תצא מנעלים הפוכים ליחזי דמאן נינהו אלא מקום מנעלים הפוכים [ו](תחת המטה א"ר הואיל ומכוער הדבר תצא) [א]והלכתא כוותיה דרב [ב]והלכתא דרבי קשיא הלכתא אהלכתא לא קשיא [ג]הא בקלא דפסיק הא בקלא דלא פסיק קלא דלא פסיק וליכא עדים ברבי קלא דפסיק ואיכא עדים כרב וקלא דלא פסיק עד כמה [ד]אמר אביי [ה]אמרה לי אם דומי דמתא יומא ופלגא ולא אמרן אלא דלא פסק ביני וביני אבל פסק ביני וביני הא פסק ולא אמרן אלא דלא פסק מחמת יראה אבל פסק מחמת יראה מחמת יראה הוא [ו]ולא אמרן אלא דליכא אויבים אבל איכא אויבים אויבים הוא דאפקו ליה לקלא [ז]תנן התם [ח]המוציא את אשתו משום שם רע לא יחזיר משום נדר לא יחזיר שלח ליה רבה בר [ט]הונא לרבה בר ר"נ ילמדנו רבינו כגם מהו שיוציא א"ל תנינא הנטען על אשת איש והוציאה מתחת ידו אע"פ שכנס יוציא א"ל מי דמי התם הוציאוה והכא הוציאה ורבה בר ר"נ מתניתין נמי הוציאה תנן ואכתי מי דמי הכא בעל והתם בועל א"ל שפיר דמי אהדדי הכא אמור רבנן [י]לא יכנוס ואם כנס יוציא ה"נ אמרי רבנן לא יחזיר ואם כנס יוציא ולא היא התם אלומי אלמיה לקלא הכא אמרינן קם ביה בקלא וליתיה: **מתני' [יא]המביא גט ממדינת הים** ואמר בפני נכתב ובפני נחתם לא ישא את אשתו מת הרגתיו הרגנוהו לא ישא את אשתו רבי יהודה אומר הרגתיו לא תנשא אשתו הרגנוהו תנשא אשתו: **גמ' טעמא דממדינת הים דעליה קסמכינן אבל מא"י דלאו עליה קסמכינן ישא את אשתו והא מת דלאו עליה קסמכינן דאמר מר [יב]אשה דייקא ומינסבא וקתני לא ישא את אשתו התם ליכא כתבא הכא איכא כתבא דתנן [יג]מה בין גט למיתה שהכתב מוכיח: מת הרגתיו הרגנוהו לא ישא את אשתו: הוא ניהו דלא ישא את אשתו [יד]הא לאחר תנשא [טו]והאמר רב יוסף [טז]פלוני רבעני לאונסי הוא ואחר מצטרפין להרגו לרצוני רשע הוא [יז]והתורה אמרה אל תשת ידך עם רשע להיות עד חמס וכ"ת שאני עדות אשה דאקילו בה רבנן והא"ר מנשה טעמי דאיתתא שריא דאם איתא דעבד איסורא איכוסי הוי מירכם ואם איתא דעבד איסורא ניחא ליה דליכול נראה לר"י דהתם באומרת טמאה אני כי מתני' דהתם דעלה קאי ואפ"ה שריא מהגהו טעמי אבל באומרת טהורה אני שריא בלאו הגהו טעמי דהתם ואין לתמוה אמאי שריא כיון שאומרת טמאה הא שויתה לנפשה חתיכה דאיסורא דלפי שראו חכמים שנתקלקלו הנשים ליתן עיניהם באחר ורוב האומרות כן משקרות לכך נראה להם להתירן[יח]: **[יט]הא בקלא דפסיק.** ומיהו רב גופיה אית ליה ל"ש קלא דפסיק ול"ש קלא דלא פסיק: **ואכתי מי דמי.** בספרים ישנים לא גרסי ליה אלא גרסי ורבה בר [כא]נחמן הוליאה תני הכא בעל והכא [כב]בועל הכא אמור רבנן וכו' ועד ולא היא חד שינויא הוא והכי פירושו ורבה ב"ר נחמן הוליאה תני וכיון דתני הוליאה והכא בעל והכא בועל הוליאה ולא בית דין ואפ"ה קתני במתני' ואם כנס יוציא ה"ה דהתם בגיטין (דף מה:) נמי אם כנס מוציא ויפה פשיט רבה ב"ר נחמן ומסיק ולא היא כו' קם ביה בקלא דליתיה ומה שאסור להחזיר אינו משום שסבורים העולם שאסורה לו משום שם רע דהא סברי דקם ביה בקלא דליתיה אלא משום קלקול או משום פריצות כדאמרינן בגיטין וקשיא לר"י דהיאך היה מדמה אותה רבה ב"ר נחמן וכי לא היה יודע טעם זה דבהדיא מפרש להגהו טעמי בהשולח (גיטין דף מו.) בברייתא וי"ל דלא שמיע ליה א"נ אומר ר"י קם ביה בקלא דליתיה ומה דקלקול ופריצות אבל סובר דכנס יוציא מפני שהעולם אין יודעים הטעם דקלקולא ופריצות אלא סוברים שמחמת שם רע אסורה לו כיון שגירשה ע"י כן ולכך אם כנס יוציא משום רננה כמתניתין דהכא ומסיק ולא היא שיטעו העולם בזה כי יש חילוק גדול בין מתני' דהכא למתני' דהתם דהכא אלמיה לקלא כו': **הכא איכא כתבא דתנן מה בין גט כו'.** ואע"ג דלאבי בסוף פ"ב דגיטין (דף כג.) איירי הך משנה בח"ל מ"מ דייק שפיר מינה דיש לסמוך על הכתב:

מת הרגתיו הרגנוהו. כיון דאפילו במת לא ישא את אשתו לא הוה צריך למיתני הרגנוהו ואפילו בהרגתיו לאחר תנשא ולא תני ליה אלא משום דר' יהודה מפליג בין הרגתיו להרגנוהו: **הוא ואחר מצטרפים להורגו.**

הקשה הר"ר חיים דבסוף פ"ק דמכות (דף ו. וש"ס) פריך הרוג ורבע יליל משמע דהרוג ורבע פסולים להעיד משום שונא והכא משמע דכשר וי"ל דלא משום שונא פסול ורבע התם אלא בגרבע לרצונו ומשום רשע פסול אפילו לרבא דבסמוך דסובר דלרצונו נמי כשר מכל מקום כשיש עדים שגרבע לרצונו הוי כגמלא אחד מהן קרוב או פסול וכי פריך בתר הכי הורג ורובע יליל פי' יצילו על עצמם הוה מצי למינקט גרבע דקאי ביה כיון דאיירי בגרבע לרצונו אלא משום

מסורת הש"ס

ה) רש"ל מ"ז, ו) מ"ק יח:, ז) [עי' היטב במ"ק יח:], ח) גיטין מה: כתובות עד:, ט) רב הונא כל"ל. יעב"ץ, י) [לקמן לג: קטו. קטז:], יא) לקמן קיז. גיטין כג:, יב) סנהדרין ט:, יג) [גיטין מו.], יד) בס"א: מפקינן, טו) [לקמן לג:], טז) [ע"ב], יז) [גיטין כג:], יח) [וע' היטב תוס' כתובות סג: ד"ה בגבל], יט) ס"א בעל,

תורה אור השלם

1. לא תִשָּׂא שֵׁמַע שָׁוְא אַל תָּשֶׁת יָדְךָ עִם רָשָׁע לִהְיֹת עֵד חָמָס:
שמות כג א

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה ואכתי וכו' אלא גרסי' ורבה בר רב נחמן הוליאה:

מוסף רש"י

דומי. חשד, כמו (סוטה כז.) לא ישא את דומה (מו"ק יח:). **משום שם רע.** שיצא עליה לעז זנות (גיטין מה:). **משום נדר.** שנדרה ואמר לי אפשי בנאשה נדרתי (שם). **לא יחזיר.** ואפילו נמצאו דברים בגלוים או הנדר המיר חכם (גיטין נד:) מפרש במסכת גיטין (מו.) תני טעמא, איכא למ"ד משום קלקולא, שאם אתה אומר יחזיר שמא תלך ותנשא ונמצא שם רע שאינו שם רע, או נדר נעקר ע"י חכם ומקלקלה זה ואומר אילו הייתי יודע שכן הוא, אפילו נותנין לי מאה מנה לא הייתי מגרשך, לפיכך אומרים לו הוי יודע שהמוציא את אשתו משום שם רע או משום נדר לא יחזיר, ואם חביבה היא עליך לא תמהר להוציאה, ואי אתי מו לקלקל לא מהימן שהרי יודע שנאסרה עליו ולא חש לבדוק את הדבר, ואיכא למ"ד כדי שלא יהו בנות ישראל פרוצות בעריות ובגדרים (כתובות עד:). **מה בין גט למיתה.** דאמר בפ"ב דגיטין (כג:) אף הנשים שאין נאמנות לומר מת בעלה, נאמנות להביא גיטה ממדינת הים, ואע"ג דעייליה סמכינן דלריכות לומר בפני נכתב ובפני נחתם, שהכתב מוכיח. וסמכינן עיקר אכתבא (לקמן קיז.). **פלוני רבעני.** במשכב זכור, **לאונסי.** על כרחי, **הוא ואחר מצטרפין להרגו.** הנרבע הזה כשר להעיד עליו ואם יש אחר עמו נהרג הרובע על פיהם (סנהדרין ט:).

עין משפט נר מצוה

פג א ב ג ד מיי' פ"ב מהלכות סוטה הלכה יג יד טוש"ע אה"ע סי' יח סעיף ג:
פד ה מיי' פ"י מהל' גירושין הלכה יב סמג עשין נא טוש"ע אה"ע סימן י סעיף ג:
פה ו [מיי' פ"ב מהל' סוטה הט"ו והט"ז] (טוש"ע שם סעיף ו):
פו ז מיי' פ"י מהלכות גירושין הלכה יד טוש"ע אה"ע סימן יב סעיף ג:
פז ח מיי' פי"ג מהל' גירושין הלכה י טוש"ע אה"ע סימן יח סעיף ז:
פח ט מיי' פי"ב מהל' עדות הלכה ב סמג לאוין ריד טוש"ע ח"מ סימן לד סעיף כו:
פט י מיי' שם פ"י הל' ג סמג לאוין ריד טוש"ע ח"מ סימן לד סעיף ג:

תוס' חד מקמאי

דבדבר מכוער של זנות מפקינן מבעל בדבר מכוער דחוצפא לא מפקינן והתם אסיקנא דלהפסידה כתובתה צריכה התראה אבל אי הדרא בה תהדר: **תנן** התם המוציא [את] אשתו משום שם רע משום נדר לא יחזיר ואיבעי לן כגם מהו שיוציא ואסיק' אינו מוציא ולא דמי למתני' דנטען דהתם כיון דנסבה נטען אלומי אלמה לקליה הכא אמר קם ביה בקלא וליתא איכא מ"ד (מיהא) דהא מילתא אליבא דלישנא בתרא הוא דקסבר טעמא מאי שלא יהיו בנות ישראל פרוצין בעריות ובגדרים אבל ללישנא קמא דסבר טעמא דמילתא משום קלקולא אם אינו מוציא כ"ש דאיכא קלקולא וכיון דקי"ל כלישנא קמא אם כגם מוציא וכ"כ הראב"ד ז"ל ואני אומר כיון ג) דאמרו לה בשעת קדושין המוציא אשתו משום (לעולם) לא אפשר למיהוי בה קלקולא והלכך אם כגם אינו מוציא. וכן נראה מדברי הג' אלפס שפסק כלישנא קמא דאמר דמשום קלקולא הוא ופסק דכגם אינו

ג) נראה לי"ל כיון דאמר' ליה בשעת גירושין דהמוליא אשתו וכו'.

מגעלים הפוכים תחת המטה אמר רבי הואיל ומכוער הדבר תצא מגעלים הפוכים ליחזי דמאן נינהו אלא מקום מגעלים הפוכים (תחת המטה א"ר הואיל ומכוער הדבר תצא) [א]והלכתא כוותיה דרב [ב]והלכתא דרבי קשיא הלכתא אהלכתא לא קשיא [ג]הא בקלא דפסיק הא בקלא דלא פסיק קלא דלא פסיק וליכא עדים ברבי קלא דפסיק ואיכא עדים כרב וקלא דלא פסיק עד כמה [ד]אמר אביי [ה]אמרה לי אם דומי דמתא יומא ופלגא ולא אמרן אלא דלא פסק ביני וביני אבל פסק ביני וביני הא פסק ולא אמרן אלא דלא פסק מחמת יראה אבל פסק מחמת יראה מחמת יראה הוא [ו]ולא אמרן אלא דליכא אויבים אבל איכא אויבים אויבים הוא דאפקו ליה לקלא [ז]תנן התם [ח]המוציא את אשתו משום שם רע לא יחזיר משום נדר לא יחזיר שלח ליה רבה בר [ט]הונא לרבה בר ר"נ ילמדנו רבינו כגם מהו שיוציא א"ל תנינא הנטען על אשת איש והוציאה מתחת ידו אע"פ שכנס יוציא א"ל מי דמי התם הוציאוה והכא הוציאה ורבה בר ר"נ מתניתין נמי הוציאה תנן ואכתי מי דמי הכא בעל והתם בועל א"ל שפיר דמי אהדדי הכא אמור רבנן [י]לא יכנוס ואם כנס יוציא ה"נ אמרי רבנן לא יחזיר ואם כנס יוציא ולא היא התם אלומי אלמיה לקלא הכא אמרינן קם ביה בקלא וליתיה: **מתני' [יא]המביא גט ממדינת הים** ואמר בפני נכתב ובפני נחתם לא ישא את אשתו מת הרגתיו הרגנוהו לא ישא את אשתו רבי יהודה אומר הרגתיו לא תנשא אשתו הרגנוהו תנשא אשתו: **גמ' טעמא דממדינת הים דעליה קסמכינן אבל מא"י דלאו עליה קסמכינן ישא את אשתו והא מת דלאו עליה קסמכינן דאמר מר [יב]אשה דייקא ומינסבא וקתני לא ישא את אשתו התם ליכא כתבא הכא איכא כתבא דתנן [יג]מה בין גט למיתה שהכתב מוכיח: מת הרגתיו הרגנוהו לא ישא את אשתו: הוא ניהו דלא ישא את אשתו [יד]הא לאחר תנשא [טו]והאמר רב יוסף [טז]פלוני רבעני לאונסי הוא ואחר מצטרפין להרגו לרצוני רשע הוא [יז]והתורה אמרה אל תשת ידך עם רשע להיות עד חמס וכ"ת שאני עדות אשה דאקילו בה רבנן והא"ר מנשה

גזלן